

Tóth György

Munkavédelmi előírások a faiparban

 NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
A biztonságos munkavégzés feladatai

A követelménymodul száma: 2273-06 A tartalomlelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-001-30

A(z) 2273–06 modul 001–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 543 01 1000 00 00	Bútorasztalos
33 543 01 0100 21 01	Asztalosipari szerelő
33 543 01 0100 31 01	Fa- és bútorigipari gépkezelő
33 543 01 0100 21 02	Faesztergályos
33 543 01 0100 31 02	Fatermékgyártó
31 582 08 1000 00 00	Épületasztalos
31 582 08 0100 31 01	Famegmunkáló
31 582 08 0100 21 01	Fűrészipari gépkezelő
54 543 02 0010 54 01	Bútorigipari technikus
54 543 02 0010 54 02	Fafeldolgozó technikus
31 543 04 0010 31 01	Bognár
31 543 04 0010 31 02	Kádár

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
20 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató

MUNKAVÉDELMI ELŐÍRÁSOK A FAIPARBAN

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Ön faipari vállalkozását tervezi megindítani. A munkavédelmi feladatok ellátásához szakember segítségét kéri, hogy az előírásoknak maradéktalanul megfelelhessen.

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

BEVEZETÉS

A faipari szakemberek által jól ismert, hogy a faipar veszélyes üzem, ahol nagy szerep jut a személyi, a tárgyi és a szervezési feltételeknek. A modern technika ellenére is nagy a balesetek, az egészségkárosodások bekövetkezésének kockázata.

A faipar a baleseti statisztikákban az iparon belül elől foglal helyet, amelyen feltétlenül változtatni kell. Ennek egyik legfontosabb formája a munkavédelem iránti elkötelezettség kialakítása és folyamatos növelése.

MUNKAVÉDELEMRŐL ÁLTALÁBAN

1. A munkavédelem fogalma

A munkavédelem a szervezett munkavégzésre vonatkozó biztonsági és egészségügyi követelmények és az ezeket megvalósító szervezetek, intézmények, eszközök, előírások összessége.

A munkavédelem célja a balesetek, foglalkozási ártalmak, megbetegedések megelőzése. A munkavédelem előírja a balesetek, foglalkozási ártalmak megelőzésének módszereit. Szervezeti felépítését és ellenőrzését törvény szabályozza.

1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) alapján:

Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósítása a munkáltatók kötelessége. A megvalósításának módját a munkáltató határozza meg. A szabályokat úgy kell meghatározni, hogy végrehajtásuk megfelelő védelmet nyújtson a munkavállalókon túlmenően a munkavégzés hatókörében tartózkodóknak és a szolgáltatást igénybe vevőknek.

Ha valamelyik tevékenységet a Mvt. vagy a biztonsági szabályzat munkabiztonsági szaktevékenységnek minősít, azt a munkáltató csak külön jogszabályban meghatározott munkavédelmi szakképesítéssel rendelkező személlyel végeztetheti.

Biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítése helyett a munkáltató pénzbeli vagy egyéb megváltást a munkavállalónak nem adhat. Ahol a munkavállaló veszélyforrásnak lehet kitéve, a hatásos védelmet zárt technológia alkalmazásával, egyéni védőeszközök és szervezési intézkedések alkalmazásával kell megvalósítani.

A munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközre, veszélyes anyagokra és készítményekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására.

A munkáltató a tevékenységétől függő munkavédelmi veszélyességi osztályba sorolása és a munkavállalók létszáma (már 1 fő munkavállaló esetén is!) szerint köteles munkavédelmi szakképesítésű személyt alkalmazni, minimálisan heti egy órában. Az alkalmazás külső szolgáltatás útján is megvalósítható.

A szervezett munkavégzés fogalma vonatkozik a munkavállalót nem foglalkoztató gazdasági társaság természetes személy tagjára is, ha személyes közreműködésével végez munkát (tehát az egyéni vállalkozókra is vonatkozik a munkavédelmi törvény!).

2. A munkavédelem területei

A munkavédelemnek két területe van: a munkabiztonság és a munkaegészségügy.

Munkabiztonság: műszaki megelőzési követelmények

- Célja: munkabalesetek megelőzése
- Tárgya: a veszély
- Területe: tárgyi és személyi feltételek

Munkaegészségügy: egészségügyi követelmények

- Célja: foglalkozási betegségek megelőzése
- Tárgya: az ártalom
- Területe: dolgozók és munkakörnyezet

3. A munkavédelem feladatai

Meghatározza a követelményeket, a követelmények kielégítésének ellenőrzését és az ellenőrzés módját. Ehhez jogi és igazgatási szabályok kellene.

A munkavédelmi jogszabályok (törvények, rendeletek, határozatok, utasítások stb.) általában jogi meghatározásokat, hatásköröket, követelményeket tartalmaznak. Kiemelten kezelik azokat a szabályzatokat, amelyek bizonyos tevékenységek (pl. anyagmozgatás) munkavédelmi szabályait írják elő. A szabványok a konkrét, betartandó (normatív) értékeket rögzítik. Ide tartoznak a munkavédelem irányítási és ellenőrzési feladatai is.

Meghatározza a megelőzés helyi feladatait, az ehhez szükséges műszaki és higiénés intézkedések és eszközök összességét.

A műszaki intézkedések célja a termelő berendezések biztonságos és egészséget nem károsító kialakítása. Ilyenek, pl.: a különféle műveletek biztonságos végrehajtása, a védőfelszerelések és a védőberendezések használata. A higiénés intézkedések célja a dolgozó egészségi alkalmasságának elbírálása, a káros hatások felismerése, ill. megelőzésük. Ide soroljuk a munkakörülmények vizsgálatát is (pl. levegőszennyezettség, hőmérséklet, világítás stb.).

A dolgozókkal meg kell ismertetni a munkavédelmi szabályokat, és meg kell győzni őket azok szükségességéről. Ehhez információs eljárások és eszközök kellenek. A munkavédelmi tájékoztatás (információ) célja a munkavédelmi szakmai ismeretek átadása, azok szinten tartása vagy az alkalmazásukról való meggyőzés. A tájékoztatás végezhető az iskolai oktatásban, a munkahelyeken vagy különböző továbbképzések keretében. Az oktatás, képzés általában új ismereteket ad, ill. azokat feleleveníti. A már meglévő ismeretek alkalmazására, a munkavédelmi szabályok betartására való ösztönzés módszere lehet előadás, írásbeli anyag, szemléltetés stb.

A jogi és igazgatási szabályokat, a műszaki és higiénés eszközöket, az információs eljárásokat és eszközöket együttesen szakszerűen a munkavédelem eszközszerének nevezzük.

MUNKAVÉDELMI TENNIVALÓ FAIPARI VÁLLALKOZÁS INDÍTÁSAKOR

1. Bejelentés–köteles tevékenységek, telepengedély–köteles tevékenységek

A faipari tevékenységek egy része telephelyengedély köteles, így a 358/2008. (XII. 31.) Korm. rendelet (a telepengedély, illetve a telep létesítésének bejelentése alapján

gyakorolható egyes termelő és egyes szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről és a bejelentés szabályairól) alapján "a jegyző a tevékenység engedély nélkül történő ipari tevékenység folytatását megtiltja, illetve a telepengedélyt visszavonja, és a tevékenységet, illetve a telepet törli a nyilvántartásból".

Bejelentés–köteles tevékenységek (1. melléklet a 358/2008. (XII. 31.) Korm. rendelethez):

- 12. egyéb bútor gyártása
- 14. egyéb fa-, parafatermék, fonott áru gyártása
- 30. épületasztalos–ipari termék gyártása
- 31. falemezgyártás

- 41. irodabútor gyártása
- 67. parkettagyártás
- 70. sportszergyártás, kivéve úszómedence gyártása
- 75. tároló fatermék gyártása

Telepengedély-köteles tevékenységek (2. melléklet a 358/2008. (XII. 31.) Korm. rendelethez):

- 17. fűrészáru gyártása

2. Munkavédelmi oktatás

Mikor kell oktatni?

- munkába álláskor,
- munkahely, munkakör megváltozásakor,
- munkaeszköz változásakor (pl.: új típust vásárol a cég),
- új technológia, új munkafolyamat bevezetésekor,
- 6 hónapnál tovább volt távol a munkavállaló,
- ha baleset következett be.

Oktatás alapelemei:

- munkáltató jogai, kötelezettségei,
- munkavállaló jogai, kötelezettségei,
- munkahelyi baleset fogalma,
- úti baleset fogalma,
- elsősegélynyújtás,
- egyéni védőeszközök ismerete, használta,
- munkafolyamatok kockázatának ismerete.

Amíg a munkavállalót nem oktatták ki a munkavédelmi ismeretekből vagy az elhangzottakat nem tudja készség szinten alkalmazni, önállóan nem foglalkoztatható! Az oktatást a tematika felsorolásával, a résztvevők aláírásával, – lehetőleg munkavédelmi oktatási naplóba – írásban rögzítetten kell megtartani.

Jogszabályok:

Mvt. 9. § (1) A törvény hatálya kiterjed minden szervezett munkavégzésre, függetlenül attól, hogy az milyen szervezeti vagy tulajdoni formában történik."

Mvt. 55. § (1) A munkáltatónak oktatás keretében meghatározott feladatai

Igazolás és nyilvántartás munkavédelmi oktatásról

(munkavédelmi oktatási napló)

Oktatás időpontja:

2	0			év			hó			nap
---	---	--	--	----	--	--	----	--	--	-----

Oktatás helye:

Oktatás időtartama:

	perc
--	------

Az oktatás jellege:

Előzetes

Ismétlődő

Rendkívüli

Egyéb:

Az oktatás:

Elméleti

Gyakorlati

Az _____ oktatásra
kötelezettek:

Száma: fő

Az oktatáson részt vett: fő

Távol maradt: fő

Oktatást végezte:

Név: _____

Beosztása: _____

Munkavédelmi
szakképesítése: _____

Az oktatás rövid összefoglalása:

- munkáltató jogai, kötelezettségei,
- munkavállaló jogai, kötelezettségei,
- munkahelyi baleset fogalma,
- úti baleset fogalma,
- elsősegélynyújtás,
- egyéni védőeszközök ismerete, használta,
- munkafolyamatok kockázatának ismerete.

A tananyag elsajátításának ellenőrzési módja:

Visszakérdezés:

Szóbeli beszámoló:

Írásbeli beszámoló

Gyakorlati ellenőrzés:

Írásbeli nyilatkozat:

Egyéb:

Az oktatást az előírásoknak megfelelően folytattam le:

Az oktató aláírása

Az oktatáson részt vettek:

Sorszám	NÉV	MUNKAKÖR	ALÁÍRÁS	MINŐSÍTÉS
1				
2				
3				
4				
5				

6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				

3. Kockázatértékelés

Mit jelent a kockázat?

Kockázat: a veszélyhelyzetben a sérülés vagy az egészségkárosodás valószínűségének és súlyosságának együttes hatása.

Pszichoszociális kockázat: a munkavállalót a munkahelyén érő azon hatások (konfliktusok, munkaszervezés, munkarend, foglalkoztatási jogviszony bizonytalansága stb.) összessége, amelyek befolyásolják az e hatásokra adott válaszreakcióit, illetőleg ezzel összefüggésben stressz, munkabaleset, lelki eredetű szervi (pszichoszomatikus) megbetegedés következhet be.

A kockázatértékelés adja szinte az egész munkavédelem lényegét! A kockázatértékelés feltárja a hiányosságokat, kockázatokat, veszélyeket, melyeknek a munkavállaló ki van téve, majd csökkentésére, megszüntetésére intézkedéseket határoz meg a felelősöket határidők megjelölésével. Minden vállalkozásnak kell, hogy legyen kockázatértékelése, ha már 1 fő munkavállalója vagy akár segítő családtagja részt vesz a tevékenység végzésében. A vállalkozás alapításától számított 1 éven belül el kell készíteni, kivéve, ha I. veszélyességi osztályba tartozik tevékenysége, akkor 6 hónapon belül.

Az elkészült kockázatértékelést évente felül kell vizsgáltatni! Soron kívül felül kell vizsgáltatni, ha lényegesen megváltoztak a munkakörülmények (új gép, anyag, technológia) vagy fokozott expozíció, súlyos munkabaleset következett be! Kockázatértékelés elkészítése munkabiztonsági és foglalkozás-egészségügyi szaktevékenységnek minősül. A dokumentumot 5 évig meg kell őrizni, kivéve, ha felülvizsgálati jegyzőkönyv másként nem rendelkezik. A kockázatértékelés eredményeként a munkáltató felelőssége legalább a következők dokumentálása:

- a kockázatértékelés időpontja, helye és tárgya, az értékelést végző azonosító adatai;
- a veszélyek azonosítása;
- a veszélyeztetettek azonosítása, az érintettek száma;
- a kockázatot súlyosbító tényezők;
- a kockázatok minőségi, illetőleg mennyiségi értékelése, a fennálló helyzettel való összevetés alapján annak megállapítása, hogy a körülmények megfelelnek-e a munkavédelemre vonatkozó szabályoknak, illetve biztosított-e a kockázatok megfelelően alacsony szinten tartása;
- a szükséges megelőző intézkedések, a határidő és a felelősök megjelölése;
- a tervezett felülvizsgálat időpontja;
- az előző kockázatértékelés időpontja.

Jogszabályok:

Mvt. 54. § (1) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés érdekében a munkáltató által kötelezően figyelembe veendő általános követelmények

4. Egyéni védőeszköz juttatás

Azoknál a munkafolyamatoknál, ahol a munkavállaló veszélyforrás hatásának lehet kitéve, a hatásos védelmet zárt technológia alkalmazásával, ha ez nem oldható meg akkor biztonsági berendezések, egyéni védőeszközök és szervezési intézkedések – szükség szerinti együttes – alkalmazásával kell megvalósítani.

1. ábra. Hallásvédő fültok¹

A munkáltató köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető kockázatokat.

Ez az esetek zömében műszeres vizsgálatot igényel (zajmérés, légszennyezettség mérése stb.), mivel a megfelelő védelmet nyújtó egyéni védőeszközök csak a mért értékek ismeretében határozhatók meg. A mindezek alapján meghatározott védőeszköz típus közül kell kiválasztani a legalkalmasabbakat.

Fontos tudni, hogy az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítése helyett a munkáltató pénzbeli vagy egyéb megváltást a munkavállalónak nem adhat.

A védőeszközöket a rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban kell tartani.

A munkáltató kötelezettsége, hogy biztosítsa a védőeszközök rendeltetésszerű használhatóságát, védőképességét, a kielégítő higiénés állapotát, a szükséges tisztítást, karbantartását (javítását), pótlását.

Legfontosabb tudnivalók az egyéni védőeszközökről:

- biztosítása és használata kötelező (ebből adódóan, ha nincs, akkor a munkavállaló megtagadhatja a munkát, illetve ha a munkavállaló nem használja, el kell tiltani a munkavégzéstől és szankcionálható,
- írásban kell rögzíteni a juttatás rendjét, amit munkavédelmi szakképesítésű személynek kell készíteni a foglalkozás-egészségügyi orvos bevonásával,
- átvételét a munkavállaló aláírásával igazolja,
- használatát oktatni, gyakoroltatni kell, ezek megtörténtét a munkavállaló aláírásával igazolja,
- csak azok a védőeszközök megfelelőek, amelyek az EK típus vizsgálat után megkapták az EK típus tanúsítványt, vagy az EK megfeleléségi nyilatkozatot,

¹ Forrás: www.textilcoop.hu

- a védőeszközt tilos elvinni a munkahelyről, kivéve írásbeli engedéllyel,
- amennyiben a munkavállaló szándékosan vagy gondatlanul kárt okozott a védőeszközben, kártérítésre kötelezhető,
- ha elvesztette védelmi képességét, selejtezni kell,
- vannak védőeszközök, amelyeket időszakonként felül kell vizsgáltatni (pl. hevederek)!
- ha a védőeszköz a munkavállalót veszélyeztette vagy munkabaleset okozott, soron kívül felül kell vizsgáltatni.

2. ábra. Pormaszk²

Jogszabályok:

Mvt.23. § (2) A munkahelyet, az egyéni védőeszközt, a munkaeszközt, a technológiát az üzemeltető munkáltatónak soron kívül ellenőriznie kell, ha az a rendeltetésszerű alkalmazás során közvetlenül veszélyeztette a munkavállaló egészségét és biztonságát, vagy ezzel összefüggésben munkabaleset következett be. Az ellenőrzés elvégzéséig annak üzemeltetését, illetve használatát meg kell tiltani. Az ellenőrzés elvégzése – a veszélyeztetés jellegétől függően – munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül.

Mvt.42. § b) a veszélyforrások ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket meg kell határozni, azokkal a munkavállalókat el kell látni, és használatukat meg kell követelni;

Mvt. 56. § Az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét a munkáltató írásban határozza meg. E feladat ellátása munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.

5. Orvosi vizsgálat

² Forrás: www.textilcoop.hu

A munkáltató foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás igénybevételével tartozik gondoskodni a munkavállalók előzetes, időszakos, soron kívüli, munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasságának vizsgálatáról, valamint – ha szükséges – a záró vizsgálatról. A foglalkozás-egészségügyi szolgáltatás vagy szolgáltató igénybevétele minden esetben kötelező.

Az 1993. évi XCIII Törvény (Mvt) 49. § értelmében, a munkavállaló csak olyan munkára és akkor alkalmazható, ha:

- annak ellátásához megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik,
- foglalkoztatása az egészségét, testi épségét, illetőleg a fiatalokú egészséges fejlődését károsan nem befolyásolja,
- foglalkoztatása az utódaira veszélyt nem jelent,
- mások egészségét, testi épségét nem veszélyezteti, és a munkára – külön jogszabályokban meghatározottak szerint – alkalmasnak bizonyult.

Munkaköri alkalmassági vizsgálat:

Annak megállapítása, hogy egy meghatározott munkakörben és munkahelyen végzett tevékenység által okozott megterhelés a vizsgált személy számára milyen igénybevételt jelent és annak képes-e megfelelni.

Előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatot

A 33/1998. (VI. 24.) NM rendeletben 4. § értelmében, előzetes munkaköri alkalmassági vizsgálatot kell végezni:

- A munkáltató által foglalkoztatni kívánt személynél a munkavégzés megkezdését megelőzően;
- A munkáltató által foglalkoztatott személynél a munkakör, munkahely, munkakörülmények megváltoztatása előtt, ha:

 fizikai munkát végez,

 fiatalokú,

 nem fizikai munkakörben foglalkoztatott munkavállaló az új munkakörben vagy munkahelyen a korábbinál nagyobb vagy eltérő jellegű megterhelésnek lesz kitéve;

Időszakos alkalmassági vizsgálatok

A szervezett munkavégzés keretében foglalkoztatottak időszakos alkalmassági vizsgálaton vesznek részt a munkaköri alkalmasság újbóli véleményezése céljából. Az időszakos vizsgálatokat a 33/1998. (VI. 24.) NM rendeletben meghatározott gyakorisággal kell elvégezni.

Jogsabályok:

Mvt. 49. § (1) A munkavállaló csak olyan munkára és akkor alkalmazható, ha

- foglalkoztatása az egészségét, testi épségét, illetőleg a fiatalokú egészséges fejlődését károsan nem befolyásolja,
- foglalkoztatása az utódaira veszélyt nem jelent,
- a munkára – külön jogsabályokban meghatározottak szerint – alkalmasnak bizonyult.

6. Megelőzési stratégia

A munkáltatónak a munkavédelem egészére vonatkozó megelőzési stratégiát kell kidolgoznia.

Jogsabályok:

"Mvt. 54. § (1) g) A munkáltató kötelessége egységes és átfogó megelőzési stratégia kialakítása, amely kiterjed a munkafolyamatra, a technológiára, a munkaszervezésre, a munkafeltételekre, a szociális kapcsolatokra és a munkakörnyezeti tényezők hatására"

"Mvt. 2. § (3) Az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját – a jogsabályok és a szabványok keretein belül – a munkáltató határozza meg"

7. Munkavédelmi szempontból veszélyes gépek üzembe helyezése

Teendők egy veszélyes gép üzembe helyezéséhez:

I. Melyek a veszélyes gépek?

Az Mvt. 21. §-ának (2) bekezdése alá tartozó veszélyes munkaeszközök jegyzéke a gépek biztonsági követelményeiről és megfeleléségének tanúsításáról szóló 21/1998. (IV. 17.) IKIM rendelet alapján:

1. **Körfűrészek egy vagy több fűrészlappal**, fa vagy hasonló, hús vagy hasonló anyagokhoz.
 - 1.1. Rögzített szerszámmal dolgozó fűrészgépek, amelyeknek fix a gépágyuk és a munkadarabot kézi vagy leszerelhető előtolással juttatják a szerszámhoz.
 - 1.2. Rögzített szerszámmal dolgozó fűrészgépek, amelyeknél az alternáló mozgású fűrészállványt kézzel vezérlik vagy azt hajtóművel szerelték fel.
 - 1.3. Rögzített szerszámmal dolgozó fűrészgépek, amelyek a munkadarabot gépi előtolással mozgatják és a munkadarab behelyezése (adagolása) és/vagy kivétele kézzel történik.
 - 1.4. Mozgószerszámú fűrészgépek gépi előtolással és a munkadarab kézzel végzett behelyezésével és/ vagy kivételével.

3. ábra. Körfűrészgép³

2. Faipari gyalugépek kézi előtolással.

4. ábra. Egyengető gyalugép⁴

3. Faipari vastagsági gyalugépek egyoldali megmunkálásra, ha a munkadarab behelyezése és/vagy kivétele kézzel történik.

³ Forrás: www.ven-szer.hu

⁴ Forrás: www.fagepszer.hu

5. ábra. Vastagsági gyalugép⁵

4. Szalagfűrészek egy vagy több fűrészlappal, fa vagy hasonló, hús vagy hasonló anyagokhoz, ha a munkadarab behelyezése és/vagy kivétele kézzel történik.

6. ábra. Szalagfűrészgép⁶

⁵ Forrás: www.formance.hu

⁶ Forrás: www.formance.hu

5. Az 1–4. és a 7. pont alatti munkaeszköz kombinált kivitelben.
6. Faipari csapmarógépek több szerszámtartóval, kézi előtolással.

7. ábra. Faipari csapozó marógép⁷

7. Kézi láncfűrészgépek fa megmunkálására.

8. ábra. Láncfűrészgép⁸

8. Fügőleges marógépek kézi előtolással, fa és hasonló anyagok megmunkálására.

⁷ Forrás: www.formance.hu

⁸ Forrás: www.stihl-viking-honda.hu

9. ábra. Asztali marógép⁹

9. **Prések, hajítógépek** fémmegmunkáláshoz, ha a munkadarab behelyezése és/vagy kivétele kézzel történik és a mozgó elemek lökete túllépheti a 6 millimétert, valamint a sebesség a 30 mm/s-ot.

10. ábra. Présgép¹⁰

Jogszabály:

Az Mvt. 21. §-ának (2) bekezdése alá tartozó veszélyes munkaeszközök jegyzéke 21/1998. (IV. 17.) IKIM rendelet a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelésükének tanúsításáról

II. A gépekhez tartozó dokumentációk beszerzése.

A szükséges dokumentumok:

⁹ Forrás: www.formance.hu

¹⁰ Forrás: www.formance.hu

- létesítést végzők (tervező, kivitelező) nyilatkozata,
- megfelelőségi nyilatkozatok,
- ha szükséges, hatósági engedély,
- üzemeltetéshez szükséges utasítás (magyarul),
- érintésvédelmi jegyzőkönyv (telepített gépeknél 3 évente kell elvégeztetni)

Jogszabály:

Mvt.21.§ (4) Az előzetes vizsgálat során különösen vizsgálni kell, hogy rendelkezésre állnak-e a létesítést végzők (tervező, kivitelező) nyilatkozatai, a munkavédelmi követelmények kielégítését bizonyító mérési eredmények, a munkaeszközre vonatkozó megfelelőségi nyilatkozatok, tanúsítványok, a szükséges hatósági engedélyek, az üzemeltetéshez szükséges utasítások.

III. Érintésvédelmi mérés elvégeztetése

Az új gépeknél is el kell végeztetni az érintésvédelmi vizsgálatot az üzembe helyezés előtt. A vizsgálatot érintésvédelmi felülvizsgáló jogosultsággal rendelkező villanyszerelő végezheti.

IV. Munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat Az előbbi pontokban felsorolt dokumentumok megléte esetén végezhető el. A munkavédelmi szakember mellé szükséges foglalkozás-egészségügyi szakorvos jelenléte is. Neki is részt kell venni a vizsgálatban és azt jóvá kell hagynia. Amikor mindez megtörtént, akkor a vállalkozás vezetőjének, mint munkáltatónak írásban nyilatkoznia kell az üzembe helyezésről.

V. Időszakos biztonsági felülvizsgálat

A korábban üzembe helyezett veszélyes gépet, berendezést, technológiát 5 évente felül kell vizsgáltatni. Továbbá, ha minden óvintézkedés ellenére a munkaeszköz balesetet okozott, esetleg veszélyeztette a munkavállalót, le kell állítani. Használatát meg kell tiltani mindaddig, amíg el nem végzik a berendezés soron kívüli időszakos biztonsági felülvizsgálatát.

VI. Újraindítást megelőző vizsgálatok

Ha bármilyen okból a veszélyes gépet, technológiát, berendezést leállították és azon változtatást, javítást, áthelyezést hajtottak végre, akkor el kell végezni az újraindítást megelőző vizsgálatot, ami nagyjából azonos a munkavédelmi üzembe helyezéssel.

8. Munkavédelmi bírságok

A munkavédelmi előírások megszegése az alábbi következményekkel járhat:

Mvt.82.§ alapján

(1) A felügyeltek munkavédelmi bírságot (telephelyenként 50.000 Ft–10.000.000 Ft.) alkalmaznak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó követelmények teljesítését elmulasztó, és ezzel a munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyeztető munkáltatóval szemben.

(2) A munkavállaló életét, testi épségét vagy egészségét súlyosan veszélyezteti különösen

- a) A munkavédelmi üzembe helyezés elmulasztása;
- b) A időszakos biztonsági felülvizsgálat elmulasztása;
- c) A balesetet okozó gép soron kívüli ellenőrzésének elmulasztása;
- d) A kockázatértékelés elmulasztása I. veszélyességi osztályba tartozó munkáltató esetén
- e) a szükséges védőberendezések, egyéni védőeszközök működésképtelensége, illetve hiánya;
- g) veszélyes munkaeszkővel végzett munka esetén a munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálatának a hiánya is
- h) a külön jogszabályok szerint előírt foglalkoztatási tilalom megszegése
- i) a megengedett értéket meghaladó expozícióban történő foglalkoztatás

9. Munkabaleseti jegyzőkönyv

5 évig irattárban megőrzendő!	Év	Hó	Sorszám									
Munkabaleseti nyilvántartás sorszáma:	2	0	0				0	0	0	0	0	1
MUNKABALESETI JEGYZŐKÖNYV [Az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 4/a. sz. melléklete alapján] Írógéppel, számítógéppel vagy nyomtatott betűvel töltendő ki!												
											1	2
A MUNKÁLTATÓ neve:							A létszám-kategória szerinti besorolása:				3	
Címe:				Irányítószáma:								

MUNKAVÉDELMI ELŐÍRÁSOK A FAIPARBAN

										Telefon		-															
										Fax		-															
										Szám																	
Statisztikai számjele:				Törzsszám:							Szakágazat:				Gazd.			Terület									
				4 5 6 7 8 9 10 11							12 13 14 15				16 17 18			19 20									
A SÉRÜLT neve:										taj-száma:																	
(születési neve)										21		22		23		24		25		26		27		28		29	
Születési helye:			Neme; Születési év, hó, nap; Áll. polg.							Lakcíme (lakóhelye):						Irányítószáma:											
			30 31 32 33 34 35 36 37																								
A sérült foglalkoztatásának jellege:			38		Munkaköre (FEOR számmal is):						39		40		41		42										
A foglalkoztatási viszony				A munkaidő mértéke:						A sérülés súlyossága:																	
A BALESET				46		47		48		49		50		51		52		53		A baleset helyszíne:							
A baleset körülményeinek				54		A helyszínt jelölő kistérségi				H		U															
A BALESET ELŐZMÉNYEI ÉS RÉSZLETES LEÍRÁSA:																											
A baleset leírása a második oldalon																											

A BALESET ELŐZMÉNYEI ÉS RÉSZLETES LEÍRÁSA (folytatás):

MUNKANYAG

A baleset leírása külön lapon folytatható!

A BALESET HELYSZÍNVÁZLATA:

Méretarányos helyszínrajz a dokumentációhoz külön csatolható!

A munkavégzés helye:		Munkahelyi környezet*						
0 Nem meghatározott	1 Állandó	55		56	57	58	59	60
2 Változó munkavégzési hely	9 Egyéb							
Munkafolyamat:*	61-62							
A sérült konkrét fizikai tevékenysége:*	63-67							
A munkabalesethez kapcsolható								
A balesetet kiváltó esemény:*	75-76							
A sérüléssel összefüggésben lévő	77-79							
A baleseti sérülés (károsodás) külső oka:*	80-81							
Személyi tényező:*	82-83							

A munkaképtelenség időtartama: _____ nap				84			
Baleseti sérülés, mérgezés és külső okok következményei:*				85	86	87	88
A VÉDŐ- ÉS JELZŐBERENDEZÉSEK, EGYÉNI VÉDŐESZKÖZÖK ALKALMASSÁGA							
1	Alkalmas, rendeltetésszerűen	5	Alkalmatlan, nem	Védőburkolat	89		
2	Alkalmas, nem rendeltetésszerűen használták	6	Alkalmatlan, nem használták	Védőberendezés	90		
3	Alkalmas, nem használták	7	Szükséges, de nem volt	Jelzőberendezés	91		
4	Alkalmatlan, rendeltetésszerűen használták	8	Nem szükséges	Egyéni védőeszközök	92		
MUNKÁLTATÓI INTÉZKEDÉS a hasonló munkabaleset megelőzése érdekében:							
A MUNKAVÉDELMI KÉPVISELŐ RÉSZVÉTELE, ILLETVE VÉLEMÉNYE				94		95	
A munkavédelmi képviselő aláírása							
Nincs mv.képv.							
Az adatszolgáltatás jellege				új (1)	módosítás, kiegészítés (2)	törlés (3)	96
megjegyzések, észrevételek							
	A BALESETET VIZSGÁLÓ			A MUNKÁLTATÓ képviselőjének			
	Neve (cégneve):			Neve:			
	Címe:			Beosztása:			
A vizsgáló neve:							P.H.

MUNKAVÉDELMI ELŐÍRÁSOK A FAIPARBAN

Mv. képzettség ig. (törzslap sz., kelte):																				
Aláírása:										Aláírása:										
Kelt:	20			év			hó		nap	20			év			hó		nap		

* A *-al jelölt sorokba a baleset leírásán túl - az 5. számú mellékletben meghatározottak alapján - egy-egy szóval a megfelelő fogalmakat be kell írni!

A MUNKABALESET VIZSGÁLATÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ (CSATOLT) DOKUMENTÁCIÓK JEGYZÉKE

(Pl. meghallgatási jegyzőkönyvek, fénykép-, videofelvételek, orvosi vizsgálatok, technológiai, kezelési, karbantartási utasítások, oktatás dokumentációi, a munkavédelmi képviselő külön lapon leírt észrevétele)

MUNKAVÉDELMI ELŐÍRÁSOK A FAIPARBAN

FELÜGYELŐI ÉSZREVÉTEL, INTÉZKEDÉS

Hatósági intézkedések (közigazgatási, szabálysértési stb.)			
1		16	
2		17	
3		18	
4		19	
5		20	
6		21	
7		22	
8		23	
9		24	
10		25	
11		26	
12		27	
13		28	
14		29	
15		30	

A felülvizsgálatot végző felügyelő neve: _____ aláírása: _____

2 0 év hó nap

Az 1999 után gyártott, illetve azután üzembe helyezett faipari gépek esetében alkalmazandó követelmények:

MSZ EN 60204-1:2001 Gépi berendezések biztonsága. Gépek villamos szerkezetei

MSZ EN 847-1:1998 Famegmunkáló szerszámok. Biztonsági követelmények. I. rész Maró- és gyaluszerszámok, körfűrészlapok

MSZ EN 848:2001 Famegmunkáló gépek biztonsága. Asztalos marógépek

MSZ EN 859 Famegmunkáló gépek biztonsága. Kézi előtolású egyengető gyalugépek

MSZ EN 860 Famegmunkáló gépek biztonsága. Vastagoló gyalugépek egyoldalú megmunkáláshoz

MSZ EN 861 Famegmunkáló gépek biztonsága. Kombinált egyengető és vastagoló gyalugépek

MSZ EN 940 Famegmunkáló gépek biztonsága. Kombinált famegmunkáló gépek

MSZ EN 953 Gépek biztonsága. Védőburkolatok. A rögzített és nyitható védőburkolatok kialakításának és beépítésének általános követelményei

MSZ EN 1218-:2000 Famegmunkáló gépek biztonsága. Csapmaró gépek

MSZ EN 1807:2000 Famegmunkáló gépek biztonsága. Szalagfűrészek

MSZ EN 1870:2001 Famegmunkáló gépek biztonsága. Körfűrészgépek

TÖBB PONTON MÓDOSULT A MUNKAVÉDELMI TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSI RENDELETE (5/2010. (III. 9.) SZMM RENDELET)

A rendelet 2010. március 17-én lépett hatályba. Az új munkabaleseti jegyzőkönyvet 2011. január 1-jétől kell alkalmazni.

Egyszerűbbé válik a munkáltatók számára a munkabaleseti jegyzőkönyvek kitöltése és azok hatósági feldolgozása a Munkavédelmi törvény végrehajtási rendeleteinek módosítása folytán. A változtatások kiemelt célja volt a munkabalesetek európai statisztikai (European Statistics on Accidents at Work: ESAW) módszertanának való teljes megfelelés, ami ily módon megvalósult. Mindezek mellett, a módosítások a munkabaleseti jegyzőkönyvvel kapcsolatban megteremtették az elektronikus ügyintézés lehetőségét is.

Összefoglalás

Munkavédelem fogalma, területei és feladatai

1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) ismerete

Munkavédelmi feladatok egy vállalkozás működtetése során

1. Bejelentés–köteles tevékenység, telepengedély–köteles tevékenység
2. Munkavédelmi oktatás megtartása
3. Kockázatértékelés elkészítése
4. Egyéni védőeszköz juttatás

5. Orvosi vizsgálat
6. Megelőzési stratégia kidolgozása
7. Munkavédelmi szempontból veszélyes gépek üzembe helyezése
8. Munkavédelmi bírságok ismerete
9. Munkabaleseti jegyzőkönyv

Az 1999 után gyártott, illetve azután üzembe helyezett faipari gépek esetében alkalmazandó követelmények:

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Keresse meg az interneten az OMMF honlapját (www.ommf.gov.hu), és tanulmányozza a felügyelőségek elérhetőségeit, feladatait!

Keresse meg az interneten a www.magyarország.hu honlapot és a jogszabálykereső segítségével olvassa el a 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) ide vonatkozó részeit! Tanulmányozza azokat, és a megismerteket vitassa meg társaival!

Keresse meg az internet segítségével a 358/2008. (XII. 31.) Korm. rendeletet, amely a telepengedély alapján gyakorolható ipari és szolgáltató tevékenységekről, valamint a telepengedélyezés rendjéről szól! Tanulmányozza azt, majd a megismerteket beszélje meg társaival!

Tanulmányozza a 21/1998. (IV. 17.) IKIM rendeletet, amely a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról szól!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Határozza meg a munkavédelem fogalmát!

2. feladat

Határozza meg a munkavédelem célját!

3. feladat

Sorolja fel egy faipari vállalkozás indításakor elvégzendő munkavédelmi feladatokat!

4. feladat

Sorolja fel a veszélyesnek minősített faipari gépeket!

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

5. feladat

Az Ön vállalkozásának egyik alkalmazottja asztalos körfűrészen dolgozott és balesetet szenvedett. Töltse ki a baleseti jegyzőkönyvet (szakmai információtartalom fejezetben található)– az elképzelt baleset és a fiktív dolgozó adatai alapján – az 5/2010. (III. 9.) SZMM rendelet előírásai szerint!

MUNKAVÉDELMI ELŐÍRÁSOK A FAIPARBAN

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A munkavédelem a szervezett munkavégzésre vonatkozó biztonsági és egészségügyi követelmények és az ezeket megvalósító szervezetek, intézmények, eszközök, előírások összessége.

2. feladat

A munkavédelem célja a balesetek, foglalkozási ártalmak, megbetegedések megelőzése. A munkavédelem előírja a balesetek, foglalkozási ártalmak megelőzésének módszereit. Szervezeti felépítését és ellenőrzését törvény szabályozza.

3. feladat

1. Telephelyengedély
2. Megelőzési stratégia
3. Munkavédelmi szempontból veszélyes gépek üzembe helyezése
4. Kockázatértékelés
5. Orvosi vizsgálat
6. Munkavédelmi oktatás
7. Egyéni védőeszköz juttatás

4. feladat

1. körfűrészek
2. Gyalugépek kézi előtolással
3. Vastagsági gyalugépek
4. Szalagfűrészgépek
5. Az előbbiek kombinált kivitelben
6. Csapmarógépek
7. Láncfűrészgépek

8. Fügőleges marógépek

9. Présgépek, hajlítógépek

5. feladat

A 5/2010. (III. 9.) SZMM rendelet 4. számú melléklete – A munkabaleseti jegyzőkönyv kitöltési útmutatója (a www.ommf.gov.hu segítségével)

MUNKANYAG

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

www.munkahelyikockázatbecsles.hu (2010.07.10)

www.job97.hu (2010.07.15)

www.ommf.gov.hu (2010.07.15)

www.prosafe.webzona.hu (2010.07.19.)

www.textilcoop.hu (2010.07.21.)

Tanulságos faipari balesetek, Szerkesztette: Dr. Varga Mihály Sopron, 2003

AJÁNLOTT IRODALOM

www.munkahelyikockázatbecsles.hu

www.ommf.gov.hu

www.prosafe.webzona.hu

www.nefeledd.info/jelek.php

A(z) 2273–06 modul 001–es szakmai tankönyvi tartalomeleme felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
33 543 01 1000 00 00	Bútorasztalos
33 543 01 0100 21 01	Asztalosipari szerelő
33 543 01 0100 31 01	Fa- és bútorigipari gépkezelő
33 543 01 0100 21 02	Faesztergályos
33 543 01 0100 31 02	Fatermékgyártó
31 582 08 1000 00 00	Épületasztalos
31 582 08 0100 31 01	Famegmunkáló
31 582 08 0100 21 01	Fűrészipari gépkezelő
54 543 02 0010 54 01	Bútorigipari technikus
54 543 02 0010 54 02	Fafeldolgozó technikus
31 543 04 0010 31 01	Bognár
31 543 04 0010 31 02	Kádár

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:
20 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1-2008-0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet

1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210-1065, Fax: (1) 210-1063

Felelős kiadó:

Nagy László főigazgató